

Důvodová zpráva

I. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

V současné době účinná úprava vrácení piva do režimu podmíněného osvobození od spotřební daně s nárokem na vrácení daně byla původně, v reakci na vznik nového onemocnění COVID – 19 a přijatá navazující opatření, navržena vládou v rámci nouzového stavu jen na časově omezenou dobu, aby přispěla ke snížení ztrát, které pivovarům vznikly v důsledku vládou nařízeného uzavření restaurací a obdobných provozoven. Tato úprava je tedy účinná pouze do 31. prosince 2020. Zároveň byla v současné době v rámci tzv. řádné novely zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebních daních“), připravována nová úprava této oblasti tak, aby mohla být do zákona o spotřebních daních zapracována natrvalo. Cílem této nové úpravy je, aby nejen vyšla vstříc pivovarům, ale také zjednodušila proces posuzování důvodnosti vrácení a kontrolu prováděnou správcem spotřební daně.

V souvislosti s rozšířením onemocnění COVID-19 způsobeného koronavirem SARS-CoV-2 a zhoršující se epidemiologickou situací vyhlásila vláda podle čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů, pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví na území České republiky opět nouzový stav, který byl v současné době prodloužen do 12. prosince 2020 s tím, že byla přijata řada omezujících opatření, která mají vliv na ekonomické prostředí, chování subjektů a firem a finanční dopady na ně.

Negativní dopady na podnikatelské subjekty vyplývají přímo z nařízení uzavření provozoven a z povinnosti přijmout opatření, která provozování podnikatelské činnosti ztěžují. V rámci podnikatelského prostředí byly a jsou výše zmíněnými událostmi zasaženy segmenty, na které opatření vlády směřovala přímo, ale také segmenty, které utrpěly v důsledku nucené změny chování zákazníků, jakož i změnami, které se dotkly jejich obchodních partnerů a dodavatelů. Mezi ně se logicky řadí i subjekty působící v oblasti výroby piva a nakládání s ním.

2. Odůvodnění hlavních principů a nezbytnosti navrhované právní úpravy

Cílem navrhovaného opatření je umožnit provozovatelům daňových skladů v souvislosti s prodloužením nouzového stavu a přetrvávajícími opatřeními vlády, vrácení piva uvedeného do volného daňového oběhu zpět do režimu podmíněného osvobození od daně s nárokem na vrácení daně.

Navržená úprava by měla tedy umožnit provozovateli daňového skladu, který pivo uvedl do režimu volného daňového oběhu, jeho přijetí z tohoto režimu do daňového skladu, tedy do režimu podmíněného osvobození od daně s tím, že bude následně buď zlikvidováno, nebo přepracováno v pivovaru (ve výrobním daňovém skladu). Úpravou by mělo být také umožněno, aby i v případě, že pivo bylo provozovatelem daňového skladu uvedeno do volného daňového oběhu z tzv. distribučního daňového skladu, mohlo být zde zpět umístěno do režimu podmíněného osvobození od daně a následně dopraveno v režimu podmíněného osvobození od daně do výrobního daňového skladu - pivovaru za účelem jeho likvidace či přepracování.

Zároveň je navrhováno, aby provozovateli daňového skladu vznikl dnem opětovného uvedení piva do režimu podmíněného osvobození od daně nárok na vrácení daně.

Tento návrh je předkládán s ohledem na to, že se v případě piva jedná o potravinu s relativně krátkou dobou trvanlivosti, a má reagovat v současnosti na situace, kdy pivo není možné s ohledem na vládní opatření proti koronaviru distribuovat do uzavřených restaurací, hotelů, bister atp., naopak je nutné je s ohledem na povahu tohoto výrobku vracet zpět do režimu podmíněného osvobození od daně k likvidaci nebo přepracování. Nadále je žádoucí, aby tato úprava byla součástí zákona o spotřebních daních natrvalo tak, aby pomohla řešit situace, které nejsou pro subjekty predikovatelné či vyplnou z technologických požadavků nebo z povahy piva.

V současné době stále není možné dopředu odhadnout vývoj epidemiologické situace, není tedy přesně známo, kdy a v jaké míře bude možné vládní opatření rozvolňovat. Vycházejíc z této skutečnosti a s ohledem na končící účinnost úpravy umožňující v současnosti vrácení piva zpět do režimu podmíněného osvobození od daně za účelem likvidace či přepracování a s ohledem na to, že připravovaná nová úprava této oblasti tzv. řádnou novelou, by měla nabýt účinnosti co nejdříve po skončení účinnosti původní úpravy vrácení piva do režimu podmíněného osvobození od daně, je žádoucí přistoupit k úpravě dané oblasti urychleně, aby se zabránilo finančním dopadům na dotčené subjekty.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaný zákon je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a plně respektuje též Listinu základních práv a svobod.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh je plně slučitelný s právem Evropské unie a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s primárním právem Evropské unie ve světle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie.

S poukazem na sekundární právo Evropské unie lze konstatovat, že také v tomto ohledu předkládaná právní úprava respektuje závazky, které pro Českou republiku v této oblasti z členství v Evropské unii vyplývají.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaný zákon je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána podle čl. 10 Ústavy.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Podle dnes účinné úpravy použitelné do 31. prosince 2020 se objem vrácené spotřební daně do současné doby pohybuje v řádu několika milionů Kč s tím, že část piva vráceného do daňového skladu je zlikvidována a část je dále přepracována. Následně při uvedení přepracovaného piva do volného daňového oběhu je toto pivo opět zdaněno. Částku dopadů na veřejné rozpočty nelze proto přesně vyčíslit.

Významné dopady na veřejné rozpočty se přijetím nově navrhované úpravy nepředpokládají.

Z pohledu podnikatelského prostředí přinese navrhovaná právní úprava zvýšení právní jistoty subjektů a administrativní zjednodušení celého procesu umožnění vrácení piva do režimu podmíněného osvobození od daně. V současné mimořádné době také pomůže snížit finanční dopady na subjekty, kterým by musely čelit v důsledku mimořádných opatření vlády k zabránění šíření nemoci COVID – 19.

Dopady na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny se nepředpokládají.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný zákon nebude mít žádné negativní dopady na ochranu soukromí a osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon předpokládá využití fungujících mechanismů ze strany orgánů Celní správy České republiky, včetně mechanismů kontroly řádného výkonu veřejné moci, a nezavdává tak příčinu k zvýšenému riziku korupce.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu ve smyslu usnesení vlády č. 343/D z roku 2015 a nemá ani dopady na životní prostředí.

10. Způsob projednání návrhu zákona

Současně s předložením návrhu zákona, kterým se mění zákon o spotřebních daních, se předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky žádá o projednání návrhu zákona ve zkráceném jednání v rámci vyhlášeného stavu legislativní nouze podle § 99 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, a to vzhledem k výše uvedeným důvodům, tj. zejména k potřebě co nejrychleji řešit vzniklou situaci tak, aby dotčené subjekty nebyly vystaveny významným finančním dopadům a byla zabezpečena míra kontinuity právní úpravy k zajištění právní jistoty těchto subjektů zejména v dnešní mimořádné situaci.

II. Zvláštní část

K článku I

Navržená úprava má umožnit provozovateli daňového skladu, který uvedl pivo do režimu volného daňového oběhu, jeho přijetí z tohoto režimu do daňového skladu, tedy do režimu podmíněného osvobození od daně s tím, že bude následně zlikvidováno nebo přepracováno v pivovaru, tedy ve výrobním daňovém skladu. Úprava by měla umožnit, aby také v případě, že bylo pivo uvedeno do volného daňového oběhu provozovatelem daňového skladu z tzv. distribučního daňového skladu, mohlo být sem zpět umístěno do režimu podmíněného osvobození od daně a dopraveno v režimu podmíněného osvobození od daně do výrobního daňového skladu (pivovaru) za účelem jeho likvidace či přepracování.

I nadále platí, že se vzniklý nárok na vrácení daně uplatňuje podle § 14 odst. 5 až 8 a zaniká ve lhůtě uvedené v § 16. Na tato ustanovení však není třeba explicitně odkazovat, jelikož jejich použití vyplývá již ze samé systematiky zákona o spotřebních daních.

K článku 2

Navrhuje se, aby zákon nabyl účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení.

Důvodem k navržení této účinnosti je, že vzhledem k přetrvávající krizové situaci spojené s výskytem koronaviru SARS CoV-2 a v souvislosti s prodloužením nouzového stavu do 12. prosince 2020 a řadě přetrvávajících omezujících opatření k zabránění šíření nemoci COVID-19, je vhodné umožnit vrácení již zdaněného piva do pivovarů tak, aby toto prodloužení ideálně navázalo na možnost vrácení piva s nárokem na vrácení spotřební daně, která byla do zákona o spotřebních daních vložena zákonem č. 229/2020 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2 s účinností do 31. prosince 2020.

V Praze dne 23. listopadu 2020

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš v. r.

Místopředsedkyně vlády a ministryně financí:
JUDr. Alena Schillerová, Ph.D. v. r.